

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР СОЎЗИ
ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ
МИНИСТРЛИГИНИНГ ОРГАНИ

ТЕАТР ЗАМОН ХИЗМАТИДА

Илгари хабар қилганимиздек, Тошкентда Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган СССР Маданият ва Министрлиги, СССР Театр арбоблари соҳаси, Ўзбекистон ССР Маданият ва Министрлиги ва республика Театр арбоблари соҳаси ҳамкорликда ўтказилган «Театр ва замон» мавзусида Бутуниттифоқ ижодий учрашуви қизғин давом этаётган.

Ижодий учрашув В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройида СССР Театр арбоблари соҳасининг кўмаки билан бўлиб ўтди. Унда «КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ижодий соҳалар фаолияти шароитини яхшилаш тадбирлари ҳақида»ги қарорини бажаришда Ўзбекистон ССР Театр арбоблари соҳасининг ишлари» муҳокама қилинди.

Кенгаши СССР Театр арбоблари соҳаси раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати Кирилл ЛАВРОВ қисқача кириш сўзи билан очди. Кун тартибидagi масала бўйича Ўзбекистон ССР Театр арбоблари соҳаси раиси, СССР халқ артисти БЕРНАРД ҚОРИЕВА доклад қилди. У асосан соҳада турган долзарб вазифалар, республика театрлари фаолиятидаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида гапирди.

— Шу йил 28 сентябрда бўлиб ўтган республика Театр арбоблари соҳаси конференциясида соҳамизнинг янги устави тасдиқланди, соҳа раисининг секретари сайланди, — деди у. — Бу ўз навбатида партия ва ҳукуматимизнинг театр санъати ривожига қўрсатган катта қамқовидир. Соҳамиз янги бўлишга қарамай қатор амалий тадбирларни амалга оширди. Театрлар билан алоқани янада яхшилаш, актёрларни янада ва ҳаёти билан чуқурроқ танишиш томошани, репертуар масалалари билан ижодий шугулланиш биринчи галдаги вазифамиздир.

Абдулла ОРИПОВ: ПАХТАЗОРЛАРДА ТУҒИЛГАН НИЯТЛАР

Ўзбекистон Ленин Комсомол Марказий Комитети томонидан ташкил этилган «Ўзбекистон комсомол» агитпоезди Андижон, Наманган, Фарғона областлари пахтакорлари хузурда бўлиб қайтди.

— Водийга эрта тушган қор аввалдан кечиккан теримни лана орқага суриб қўбди. Кечагина теримчилар ўтган далалар ҳам қўбнинг салгина тафтидан яна оппоқ момиларга бурканган. Бундай пайда қишнинг ёни дадала қишлайдиган, тиним билмас пахтакорни ўйлайдиган ҳарқанди одам ҳам беҳтёр пахта ҳақида қайғуриши табиий. Шундай оғир дамларда пахтакорлар хузурда ҳар қил мақсадлар қилиши, йиғилар ўтказиб, уларга ўзлари яхши биладиган дехқончилик илмидан «сабоқ» бериш учун эмас, маънавий мададкор бўлиш, уларнинг ҳам дардларини эшитиш учун ташриф буюриб туришимиз кераклигини билдан ҳис қиласан. Шу тариқа 60 га яқин учрашувлар ўтказилди. Пахтакорларимиз партия ва меҳнат ветерани Ч. Иброҳимовани ҳам, шоирлардан О. Матжон, О. Ҳожиёва, М. Кейнабобов шеърларини, санъаткорлардан Н. Раҳимов, Ш. Жўраев, К. Раҳимов, О. Орифжонов, Х. Саъдиев, Е. Саъдиев, Р. Султонов, Э. Қаримов, Р. Қари-

М. С. ГОРБАЧЕВ ИНДИРА ГАНДИ НОМИДАГИ МУКОФОТГА САЗОВОР БЎЛДИ

ДЕХЛИ, 25 ноябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев 1987 йилги Индира Ганди номидаги халқаро тинчлик мукофотига сазовор бўлди. Ҳиндистондаги ЮНИ В ПТИ ахборот агентликларининг хабар беришича, халқаро жури

ранг шоқаларга бой бўлаётган Деҳлида фестивалнинг очилиш маросимида Н. И. Рижков ва Р. Ганди нутқ сўзладилар. Улар ўзаро сазалик сўзлашди. Шундан сўнг сўз байрамнинг асосий қаҳрамони — санъатга соҳий солиқлар «Оқиш» театрининг балетлари парча киритди. И. Муссова раҳбарлигидаги ансамблининг қишқик ҳаммага манзур бўлди. Оқшом эса Ж. Неру номидаги стадионда фестиваль орақлари парлади. Бу ерда совет санъатининг атоқли намоёндалари Алла Пугачёва,

Суратларда: цирк артисти Саттор Исломов; хонанда Олимжон Орифжонов; шоира Ойдин Қожиёва.

Мухаммад САЛОМ СЎЗИДА ТУРГАНЛАР

Ғиждўвон район Ленин номидаги колхоз раиси Элмурод Холос билан 1987 йил ҳақида сўзлашиб ўтирибмиз. Осмон турлиби, булутлар оғда-соғда томи ташлаётган, шамол гувилайпти.

— Қолоқликка барҳам бермасак бўлмайди, — деган эди ўшанда раис. — Қолоқликнинг давлатдан қардор бўлишининг сабаби нимада? — деб сўрагани раисдан ажасиниб. — Ахир силарда ҳосилдорлик анча юқори-ку? — Бизнинг шароитимизда пахтага жуда кўп, ошпақдан қардор бўлишнинг. Пахтага ҳақ тўлашнинг «ўртинчи зонасига ўринибмиз. Осмон турлиби, булутлар оғда-соғда томи ташлаётган, шамол гувилайпти.

— Бизнинг шароитимизда пахтага жуда кўп, ошпақдан қардор бўлишнинг. Пахтага ҳақ тўлашнинг «ўртинчи зонасига ўринибмиз. Осмон турлиби, булутлар оғда-соғда томи ташлаётган, шамол гувилайпти.

— Бизнинг шароитимизда пахтага жуда кўп, ошпақдан қардор бўлишнинг. Пахтага ҳақ тўлашнинг «ўртинчи зонасига ўринибмиз. Осмон турлиби, булутлар оғда-соғда томи ташлаётган, шамол гувилайпти.

— Бизнинг шароитимизда пахтага жуда кўп, ошпақдан қардор бўлишнинг. Пахтага ҳақ тўлашнинг «ўртинчи зонасига ўринибмиз. Осмон турлиби, булутлар оғда-соғда томи ташлаётган, шамол гувилайпти.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФЕСТИВАЛИ ЎРҚИН САҲИФА

Бир неча кундан, Ҳиндистонда СССР фестивали давом этаётган. Фестивалнинг биринчи кунини, яъни 21 ноябрда Деҳли марказида — Неру номидаги паркида доҳий В. И. Ленинга ўрнатилган ҳайкаlining таънаби очилиш маросими бўлди. Таънабда Ҳиндистонга расмий дўстона визит билан ташриф буюрган КПСС Марказий Комитети Сўсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, Ҳиндистон баш мистри Р. Ганди, совет ва Ҳинд расмий ишчилари, Деҳли жамоатчилигининг кўплаб вакиллари иштирок этидилар.

Бу доҳий В. И. Ленинга Ҳиндистонда ўрнатилган учинчи ҳайкаллар. Унинг авторлари расмий дўстона визит билан ташриф буюрган КПСС Марказий Комитети Сўсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, Ҳиндистон баш мистри Р. Ганди, совет ва Ҳинд расмий ишчилари, Деҳли жамоатчилигининг кўплаб вакиллари иштирок этидилар.

Бу доҳий В. И. Ленинга Ҳиндистонда ўрнатилган учинчи ҳайкаллар. Унинг авторлари расмий дўстона визит билан ташриф буюрган КПСС Марказий Комитети Сўсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, Ҳиндистон баш мистри Р. Ганди, совет ва Ҳинд расмий ишчилари, Деҳли жамоатчилигининг кўплаб вакиллари иштирок этидилар.

ОРОЛ ЯШАМОҒИ КЕРАК

Сўнгги йиллар ва ўн йилликда жабрдийда Орол теңизини мавзуси марказий ва маҳаллий матбуот саҳифаларида даярлик тушди. Бу мақолаларнинг муаллифлари таянган рақам ва таънаб билан бўлиб қомади.

Ишонил бундай ҳодисани, ороқ аср мобайнида — бир аялдек қишларда кўза йилда миллион гектардан ортиқ майдонни эгаллаган ва чуқурлиги 69 метр бўлган бутун бир денгиз ер юзидан абдий йўқола бошлаганини билмайди — бу ҳақда СССР Ёзувчилар соҳаси раисининг сўнгги пленумида Қорақалпоғистон халқ ёзувчиси, СССР Давлат мукофоти лауреати Тўлаберганд Қайнибергандов дард ва хасрат билан сўзлади.

Энди эса, минг афсуски, инсоният бундай мисолни билмайди. Бу — Орол денгизи! Ўн, Орол ҳали тамоман ўлмаган, у жон талашаяпти, ўлим талвасасида азоб тортаётган ва у билан бирга Оролбўйи ҳам нобуд бўлаётипти. Кейинги йигирма беш йилда Орол денгизи инсон «ердами билан» ўз соҳилларидан 70—80 километрга қисқарди; саҳни 13 (1) метр тушиб кетди; агар 1962 йил денгизнинг юзаси 66 миң квадрат километрни ташкил этган бўлса, ҳозирги пайтда у бор-йўғи 40 миң квадрат километрга тенг, холос; унданг суви миңдори даярлик уч баробарга камайди. Орол денгизини ўзининг аввалги транспорт ва балнқ хўжалигини аҳамиятини бутунлай йўқотди, қимматли ондатра етиштириш етиши баробар

Шу кун президент саройи оидидаги майдонда Ҳиндистонда СССР фестивалнинг очилишига бағишланган таънаб маросими бўлиб ўтди.

Бу таънабда Н. И. Рижков ва Р. Ганди иштирок этидилар. Шу йилнинг июль ойида Москвада СССРда Ҳиндистон фестивалнинг очилиш маросими бўлган, унда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев ва Ҳиндистон баш мистри Р. Ганди нутқ сўзладилар. Ушбу таънаб билан икки мамлакат ўртасидаги дўстлик йилмасининг ёрқин саҳифаси бошланган эди. Ана шу саҳифа ранг-баранг шоқаларга бой бўлаётган Деҳлида фестивалнинг очилиш маросимида Н. И. Рижков ва Р. Ганди нутқ сўзладилар. Улар ўзаро сазалик сўзлашди. Шундан сўнг сўз байрамнинг асосий қаҳрамони — санъатга соҳий солиқлар «Оқиш» театрининг балетлари парча киритди. И. Муссова раҳбарлигидаги ансамблининг қишқик ҳаммага манзур бўлди.

Оқшом эса Ж. Неру номидаги стадионда фестиваль орақлари парлади. Бу ерда совет санъатининг атоқли намоёндалари Алла Пугачёва,

нинг қайта шўрлашига олиб келмоқда, қишлоқ ва шаҳарларини сувга ботирмоқда, саҳраларда эса ботқоқлик ва «кўл билан яратиб бўлмас» денгизлар ҳосил қилаётган.

Орол учун айнакча оғир дамлар Қорақум канали — Амударёнинг йиллик оқимининг салкам ярминини олган улкан суғий дарё иш шўрланган бўлишида.

Хўш, нима бўпти? Амударё суви инсоннинг «сахрони гуллаган ўлкага айлантириш» ҳақидаги асрий орузини тўла ва бутунлай рўёбга чиқариши учун олиб келинган. Қанинди, шундай бўлса?

Хозирнинг ўзидаёқ Қорақум канали атрофидида юз миңлаб гектар ерларнинг мелiorация ҳолати шўрланган ахшиллашига муҳтоқ. Туркман олимларининг таънабларича, республикада янги ерларни ўзлаштириш алақачон сўнгги «критик чегара»сидан ошиб кетган, бинобарин, ер ости сувлари саҳнининг кўтарилиши оқибатида далалар қайта шўрланган, янгида ўзлаштириладиганга нисбатан кўпроқ ерлар дехқончилик учун яроқсиз бўлиб қолаётган. (Қайд эмиш керакики, Ўзбекистонда ҳам ҳозирги пайтда бир миллион гектар ерлар худудидан мелиорация ишлари амалга оширилишига муҳтоқ).

Туркманiston пойтахти Ашхобод ҳаминга сувга ташланган аъзо чеканди. Эндиликда эса таънаб солаётган ер ости сувларини тортиб чиқариш ва шаҳарини сув босиндан сақлаш учун 150 насон киритилмаси шўрланмоқда. Ва бу Оролнинг бебаҳра қилиб олинган ўша сувининг нақ ўзи!

Утган йилнинг декабрида ер негониинг сув проблемаларига бағишланган Нукусда ўтказилган кенгашида маҳаллий аҳолининг «денгизсиз янашга қўниқини, янги шўрланганга мослашишга қарайган ва «энг муҳим чора» сифатида ўз министрлигининг оморларида бўлиб тошиб ўтган суви чуқуқландирувчи қурилмаларни сотиб олишни маслаҳат берган ҳам бошқа биров эмас, айнан СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг ўринбосари П. А. Пулатовдир. Шу министрликнинг «ғамхўрлиги» билан Оролбўйи оами-қўли сифатли ичимлик сувидан мутлақо маҳрум бўлиб қолганини сира айтмасдан бўлмайди...

Мамлакат Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг кўп сонли, кўп йиллик эътирозларини назарга олиб қилиб янги ерлар ўзлаштиришида ва янги сув йўллари қуришида ҳамон гектарлар ва километрлар ортидан «қувиш»ни давом эттирмоқда. Янги гидротехника қурилишларига нисбатан энг негатиш реакцияларга қарамадан, аялга хилоф равишда давом эттирмоқда...

Хоразм ва Тошовау областлари ерларидан ўтаётган ва «Тошовау тармоғи» деб ном олган янги каналнинг қурилиши яна бир хўжасизликка янги мисолдир. Олимлар ва мутахассисларнинг қўлиб ташкилотларга ҳавола қилган ҳисоб-китоблари шунки қўрсатадики, ҳозирги республикаларара мавжуд каналларини оами-қўли реконструкция қилиш хўжасига Туркманistonдаги бу област-

нинг сув таъминотини бемалол яхшилаш мумкин. Шундай бўла туриб, одатдагидек тупроқ узанили янги каналнинг қуриладиганлиги ҳатто эскидан ҳайдалиб келаётган ерларнинг ҳам мелiorация ҳолатига салбий таъсир қилади. Бу канал қурилишининг бошланғичида СССР Госплани ҳузуридида Давлат эксперт комиссияси қарши фикр билдирган эди. Канал қурилиши эса аввирда, зўр суръат билан бормоқда. Аммо СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг ўринбосарлари П. А. Пулатов ва Б. Г. Штепел, афтидан, Уларнинг ўз фарзанди ҳисобланувчи бу ишшоот тўғрисида янги орада ва келгусида келиб чиқадиган муқаррар оқибатлар мутлақо қизиқтиради. «Тошовау тармоғи» биринчи навбатининг узунлиги 180 километрдан кўпроқ. Бунинг устига каналнинг 145 километрини «шоҳланмаган» қисми саҳно нчидан ўтди, атрофида на эмиш яроқли ер, на аҳоли бор. Хўш, нима бор бўлмаса? Ҳудда кўп миқдордаги бебаҳо суви «ылмай ятадиган» бутунлай йўққа қарадиган қўмликлар бор. Мутахассисларнинг ҳисобига қўра, Тошовау канали зонасида бўлганлиги ва қўмга синиши оқибатда исроф бўладиган сув йилга ярим миллионда куб метрни ташкил этади! Ва яна бу — Ўрта Осиёда, асрлар оша экин суғориши учун сувга ёқимган, эндиликда ичимлик сув ҳам танқис бўлиб бораётган жойда рўй бормоқда. Суви қомшоқ, тупроқ узанили каналдан оқиши шўб-ҳасис, сизот сувлари сатҳини кўтарди ва оқибатда Хоразм ҳамда Тошовау областларидаги кўплаб унумдор ерларнинг дехқончилик учун яроқсиз бўлиб қолишига олиб келади. Мутахассислар гувоҳлик берганларидек, каналнинг ер ости сувлари сатҳига таъсирини 20—30 километр масофадан ҳам сезилиши мумкин қарардир. Канал трассасини бери-йўғи 10—12 километр берида эса бутун маҳонга маҳшур Хева жойлашган. Хозирнинг ўзидаёқ Хева ва унинг афсонавий Ичан қалъаси Орол денгизининг қурилиши тўғрисида бир неча бор қўнланган тузил қум буронларининг кучли зарбасини бошдан кечирмоқда. Хўш, қўри қириб кетган сизот сувлари мўъжизавий шаҳарнинг саройлари ва минораларига таънаб боса, нима бўлади? Хева бутун инсониятга мансуб ва биз уни келасанк авлодларга асл қиёфаси, табиий ҳайратомуз гузаллиги билан қолдиришимиз зарур.

«Советская культура» 1987 йил, 19 ноябрь.

ЭГИЛМАГАН ЭМАНЛАР

БИЗ БИР ГУРУҲ ёзувчилар, санъаткорлар, партия ва комсомол ветеранлари қатори «Ўзбекистон комсомол» агитпоезияда ўн кун давомда Фарғона водийси пахтакорлари ҳузурда бўлди.

Ўшлардаги улкан чинорлар қор юкидан иккига бўлиб ётибди. Ўшлар худди қиринг оралагандай калла-ланган дарахлар, шох-шаб-бадарга тўла. Тутзорларни катта бир босим билан ер бағирлаб текислаб қўйгандай. Ўшга етган мезорлар боғларнинг ҳазон бўлганини кўриб қалбнинг ушшадди. Шийонларнинг вассалари кўчиб, тўқилиб ётибди...

Пахтазорлар эса ҳали пайкалларга селинган. Қандам босса тўқичақа лойга ботасан. Ун кунлар қор остида қолган гўзалларнинг тўқ кўсақлари қорайиб, чирий бошланган. Фақат тепа шохларидаги кўсақлар «тиш ёрган». Лўппи-лўппи пахта-лар — ҳар чаноғи 3-4 грамм келгуси кўсақлар тош босмайди — бор-йўғи 1 грамм келади, холос.

— Бу йил ўқувчиларни пахтага соймаймиз, дегандик. Начора, шароит... танг бўлгач, — дейишди.

Ўшжаликларнинг одам тушмаган пайкалдаги пахта-лари сифати бўлиб, бирданга 3-4-нарга тушибди. Миллионлаб сўм зарар кўри-дик. Ўшдаги «халқимиз» сарфранд, Орау-хавас-ли, Иллик даромад ҳисобига қанча режаларнинг амалга оширилиши керак эди. Лекин, халқимиз бағри кенг экан. Ҳеч бери ҳали борму томоркам қилиб кетди, деб ара қилгани йўқ. Борига барока, дейишмоқда. Каттичлик ҳамгани аҳил қилиб қўйди, — дейди Тош-лоқ район Ленин номидаги колхоз раиси Малика Ортиқова.

— Баҳордаги машаққатни айтмайми? 17 апрелда чигитни ташлаб бўлувдиз. Уч кун ёғир урди. Ўзбекистоннинг илдин чириб кетди. Беш кун ухламасдан чигит экидик. Ишонасми? Инглаб экидик. Аёл киши бўл-гач, кўзга зўр берав экан-сан... Бир ҳосил бўлдики... кўрсанг, кўз қувонадиган. 1600 гектар экин майдонини-миз бор. 1062 гектари пахта, 17 гектарлик мезорлар боғимиз, 2 гектар узумзорини-миз бор. Қолган майдон қишлоқ хўжалик экинлари билан банд. «Қирғизистон — 3» нави экандик. Янги нав бўлгани учун давлат 20 процент устама ҳақ тўла-ётганда. Бу қор ерга эмас, ризқимизга ёғди. 67 процент пахта тошчирик ҳоло! Ҳосил ерда, пайкалларда! Маъна шу даврда кўш қишлоқ рақсга тушиб кета-ётган, шеър ошдиб, кўла-ри чақнаган ёшларга раҳ-мат! Фарғона пединститутини талабалари бўлар! Ердагига етиб келишди! Нурмажон Мўминов бошлиқ бригада 4-уринда, пани 77 процент бўлди. Чолларин қаран! Иссиқ чой ичиб, ёнбошлаб, неварани бағрига олиб, эр-так айтадиган кезлари фар-туқ боғлаб, далага чиқиб кетишди. Вошлари омон бўл-син!

— Бир шёла чой ичинг, ота, — дедим улардан би-рига. — Хирмон бошида кўр тўғиб турганингиз ҳам бир давлат!

— Болам-а! Ҳа, деган тул-га мадор. Бир ҳовуч бўл-са ҳам пахтани ердан олай-лик! Кун ганимат!

Кексалар! Уларни ҳамма жойда — дала шийлонда, пайкалларда учратдик. Кўпин кўрган бошларни хил эгилиб, шеър охан-дан маст ўлтиришарди. Худди узок кечларда «Ал-помини», «Равнахон»ни тинглагандай. Абдулла Ори-повнинг фикрчан ва ўйчан, дутли сатрлари, Омон Матжоннинг завқли, салмоқ-ли мисралари, Мирза Кен-жабовнинг муслиқий, жүш-қин байтларини улар жон кўлоғи билан тинглашарди.

Қисқа тушлик чоғларида-ги урашувлар кеңқурунла-ри арим хуфтонгача давом этарди...

Халқ сўзга, куйга, қўшиқ-қа ошди. Меҳнатнинг, машаққатнинг малҳами сўз, куй, қўшиқ эканига ишон-гинг келади... Шундай ма-тонатли кишилар даврасида бўлганидан бошиги осмон-га етди.

Олтинқўл районидagi Кал-линин номидаги колхозда бўлганимизда ҳаво бироз айрилиб, дала, бошида булут тўплана бошларди. Комсомол ветерани Чинни-хол ая Иброҳимова ўқин-ўқин кўнка қарар, чехраси-да ташвиш аломатлари сези-ларди. Ёшлар машхур шеърни бироз ўзгартириб «Чиннихол аянинг газаби» деб ўқитарди.

— Қор бўронинг қоқ киндигида турибсанлар, — дейишди. — Уч кунда туш-ган қор 1 метр 17 сантиметр-га етди. Энг олдин электр-чиқар шикоят қилди. Чи-роқлар ўчди. Газ қувур-ларини ёғин майштириб қўйди. Газ келмади. Қор-нинг асорати олти-етти ой-га кетади ҳа. Уч-тўрт кун ўтгач, деворлар нураб туша бошларди. 700 гектар-даги биринчи, 2,5 минг гектар ердаги иккинчи терим пахта қор тағида қолди. Бундай катта қорни саксон ёшни кўрган кексаларимиз ҳам аслай олишмаяпти...

Район кўтаралдаги хирмон 40800 тонна, 23 минг тон-насини тартиб олди. 18 минг тонна далада, 24 ҳақда ётиб-ди... 11 ноябрь кун колхоз кўчаларида, бинолар олдига уюм-уюм эрмаган қор ётар-ди. Ҳали боғлар, йўллари тартибга солиш учун деҳқоннинг қўли тегмайт-ти...

Илгор теримчилардан Қа-ноатхон Мамашаринова, Манзураҳон Абдуллаева, Давлатхон Аҳмедовалар но-мини ҳурмат билан бизга айтишди. Иссиқ кийимда, кўпол кирза этикларда ҳам ойдай балқиб турган йувучи қизлар, ишчи опа-сингиллар суврати буғун кўз олдимдан ўтаверди.

бары Аёлининг меҳнатини енгиллаштиргани йўқ. Ҳали даладада аёда қўнниган болакайлар, кўзалари шамол-лаган гўдаклар...

Шийонларда медицина хизмати кўнгилдагидек эмас. Болалар врачлари далада бўлиши керак. Ёш болалар учун алоҳида иссиқ оғақ ташкил этиш зарур...

Наманган кўчаларидаги орасталлик, биноларнинг ўз-га хос архитектураси кўн-гилга хуш ёнади. Меҳмон-хона, боғчалар номлари ўз-га хос. Шарқона ва замонавий услуб уйғунлиги янги қурилган магазинла-ва чойхоналар, йўл бекатла-ридаги кичик шохсуналарда ҳам сезилиб турибди.

Етёқоналар иссиқ. Тар-тибди. Душхоналар бор. Кундик «Чақмоқ» газетаси чиқиб турибди. Туғилган кунлар билан муборакбод этувчи соддагина табиқ доскаси... Ёш томонда ил-горлар, бир ёнда эса қолоқ-лар рўйхати. Мен илгорлар рўйхатини тўла ёзиб ол-дим: булар 12 ноябрь кунни подборт терича ўзган тала

«Оқ олтин» район Усмон Юсупов номидаги совхозда очилган амбулатория врачлари ва ҳамширалари пахта йнги-терими қатнашчиларига намунали хизмат кўрсатмоқдалар. Х. МИРЗАКАРИМОВ фотоси

балар. Холмираева Дило-ро. Хайдарова Назира, Бо-зоропа Саодатхонлар 200—150 килограмдан. Хайтовна Замира, Ражабова Санобар Хайдарова Зухра, Темиров Маҳмуд, Қосимов Одиқонлар 110—106 килограмдан теришди.

Меҳнатда ўрнат қўрсатган ёшларга Ўзбекистон ЛКССМ Марказий Комитетини бирин-чи секретари А. Носиров Фахрий Ерликлар топиш-ди.

Қисқа, йўл-йўлакай суҳ-батлар, учрашувлар, «ҳор-ма, бор бўл»ларнинг тафти ўзгача эди. Ҳамма жойда одамлар уюшган. Меҳнат билан банд. Биров нолиёт-ганини кўрмадик. Қўшиқ, шеър бошландиши билан дав-ра кенгайгандан-кенгайра-туши билан шийлонда хир-мон бошида бир зот қолмас, пайкалларга сочилиб кети-шарди.

Етёқонликлар бу йил боғ-ларимизни кўпайтрамиз деган эзуғ айтганини бошла-ди. 100 гектар янги боғ яратибди. Чоллар ўзлари ташаббус кўрсатиб, 10 гек-тарлик ерга қўчат экиб, парварилашди ўз зиммала-рига олишди. 10 гектар ерини ёнқороз учун акрати-шибди. Ҳар бир киши 10 тундан нўхол ўтказди. 500 минг тулик теразор ҳам ил-диэ отиб бўй чўзаяпти. Пахта ҳам керак. Бог ҳам зарур. Пахтани етиштириб беради-ган халқнинг сиҳати учун, яхши кунлари учун, бола-чақаси, рўзгорига яраш учун ҳам боғларимизни кў-пайтиришимиз даркор, дей-ишди район раҳбарлари.

Бу халқнинг зинагини меҳ-нат билан кўтарган, Йонни пўлатдан. Қаран! Бу йил табиат деҳқоннинг кўзини очирмади. Апрель, севегин келди. Май, июнда ҳам ёғир тинкани қуритди. Сентябрь-даги ёғир пахта навини бузди. 7 октябрда бошланган ёғир 3 кун эзиб ёғди. 26 октябрдагиси ҳаммасидан ошиб тушди.

— Эрта баҳорда гуллаши гу-мон бўлган олмазорлар, ўрикзорлару шафтолизорлар бевақт қиш нафасидан маъ-су мудрамоқда...

Опоқ соқоллари пахтага нур берган сахархез оталар, тушларининг ярни естиқла-рида қолган суюмли келин-чақаси, рўзгорига яраш учун ҳам боғларимизни кў-пайтиришимиз даркор, дей-ишди район раҳбарлари.

— Эгилмаган эманлар, бо-шингиз омон бўлсин! Сиз бор экансиз, Ўзбекистоннинг юзлари ёруғ бўлакан!

Ойдин ҲОЖИЕВА, «Ўзбекистон комсомол» агитпоезиди қатнашчиси

ПЕРКАЛЬ қанотли кутуча—АН-2 шўрини ювиш учун су тўдирилган пахта майдонлари, зор-вулар, ботқоқлиқлар, онда-сонда Амударёнинг кўк чизиги юзасидаги қўш нурда ятирб акс этаятган курама кенглигининг устидан чириллаб учарди. Кутуча Мўйноққа ёзувчилар бригадасини олиб борарди. У аввал ҳам кўп бор бу ёққа ми-нистрлар, академиклар, кудратли комитетларнинг раисларини олиб келган. Кейинги йиллар эколог-ик фалокат манзарасини ўз кўзлари билан кў-риш учун Оролга нуфузли кишилар тез-тез та-ширф буюришмоқда.

Соцлари оқарган райком котиби адибларни қачондир денгизнинг туши бўлган жойлар бўйлаб кўнда балиқчилик флотининг зангилган мурдалар ўлик китлар каби қатор чўзилган собиқ бан-дергоҳга олиб борди. Шимолдан бир маромда эсаятган шамолдан лабларда шўртма келади, — ана у томонда, узюкда — ҳаётиз, бироқ ҳали ҳам Орол, деб аталадиган кучли шўр қўясига кундан кунга бўжмайиб, чекиниб бораётган. Коти-яна одатдагидай, неваччи бор, мана бу ке-меларнинг серўлга ўтмиши, тарқалиб кетган эки-пежлар ва олиб қўйилган давгетеллар, борар ери йўқ ёхуд ҳеч қаёққа кетишни истамаятган балиқ-чиларнинг оиласи бошига тушган очлик, қашшоқ-лик тўғрисида, мўйноқ аёлларнинг кўкрак сутла-ридаги туз нормадагидан бир неча бор ортб кетганлиги ҳақида сўзларди.

Нима учундир мен ана шу гўдаклар эмадиган шўр сут ҳақида эшитгач, англадим — бу ерда фалокат юз бермоқда.

ЭСИ ГАЗЕТАЛАРДАН: «Оролда қийматли ба-лик етиштириши 1,5 миллион центнергача оши-ри — бундай имконият борлиги мутахассислар томонидан исботланган — бир неча миллион қўйли отар ўстириш билан тенгдир. Денгиз — кургоқ шохлардан асровчи асрий тушин, узис Урта Осёе ваолларини ҳалок бўлади. Орол учун фа-қат она юртини севмайдиغان кишиларгина кую-маслиги мумкин» — газетга келган хатдан, 1965 й.

«Орол денгиз қуришининг муқаррарлиги бар-чага аён» — «Гидропроект» институтининг газе-га йўллаган жавобиди, 1968 й.

Утган йилги йил ичиде ҳалок бўлаётган Орол ҳақида қанчалар кўп ёзилди, айтилди, шов-шув билан тузилган неча-неча комиссия иши-жимпиде тарқаб кетди, ҳар-ҳала салобатли «Гидропроект»нинг пайгамбарона башорати ростга ўшайди. Лекин ҳаммаси эса эмас. Мана, унинг бошқа бир башорати:

«Орол ҳавзасидаги янги-янги майдонларни қи-шлоқ хўжалигига тортиш бундан кейин ҳам тўх-татилмайди. Умумий майдон икки баробар кўпа-ди. Далага ҳозирги 40 ўринга 70 кубкило-метрдан эиэд сув қўйлади. Суғориладиган ер-ларнинг ўсиши тўғрисида нафақат пахта, гурч ҳо-силнинг икки баробар ошishi, балки гўш иш-лаб чиқаришнинг тўрт баробар кўпайishi, саба-вот, мева ва узум етиштиришнинг ривожланиши кутлади» — 1962 йилнинг сентябрь ойи.

Ташқариде — 80 йилларнинг иккинчи ярми, якун чиқарши пайти. Орол ҳавзасидаги суғорила-диган ерларнинг умумий майдони икки баробар ошгани, йўқ, яримганча ошган пахта ва гуручининг мўлжалланган ҳосили ҳам икки баробар кўпаймади. Озиқ-овқатларга келганда, ноз-неъматларга бой, баракатли Урта Осёе-да ҳозир жон бошига гўш — меди-цина нормасининг бор-йўғи 26 проценти, сут — 42 проценти, мезлар ва узум — 53 про-центи етиштирилмоқда, холос. Ҳўш, нима қўй-лади! Химияни кўнлаш қўйлади. Мамлакатда ми-нерал ўғитлар биздагидеи кўп миқдорда бошқа ҳеч қерда қўлланилмас керак, пахта майдонла-рига сепилётган захарли пестицидлар Иттифо-қимиз ёки АКШдаги ўртача миқдордан ўнлаб(!) марта ортб кетган. Яна нима қўйлади! «Делалар-га» ҳозир икки баробар ошган майдонларга зарур бўлган етимиз кубкилометр эмас, тўқсон куб-километр сув қўйилмоқда! Тўттурқизилмики бу! Начора, гаф фақат «Гидропроектнинг» ваъдала-ридагича бўлганда майли эди, ахир мамлакат ол-

лаб эшитмади, дейсиз! Афсуски, бутун бир реги-оннинг тараққиёт стратегияси ана шундай ваъдаларга қурилди. Сакте стратегия бугун жиддий кунфатарга олиб келди, энди экономикани план-ли бошқариш мақсадида туриб бу кунфатарни сезмасликка олиш, Урта Осёени бадавлат ўзбек-лар (тожиклар, туркманлар, қирғизлар...) палову қовун еб, «оқ олтин» тўғрисида бойлик ортираёт-ган субтропик жаннат қисоблаш ўша ноинсоний-ликдир, социализм принциплари ёғдир.

Бугун тан олмиш керакки, ҳар қандай шўбхасиз ютуқларга (қўпичча сон жиқатдан) қарамасдан, асосан пахта етиштиришни оширишга мўлжаллан-ган кўпмилиларди маблаглар бу юртга фаро-вонлик келтирмади. Аксинча, унинг муаммолари-ни ҳақдан ортқ кескиллаштириб юборди. Пахта кетидан пахта экилавериб, суғориладиган ерларнинг ҳосилдорлиги издан чиқиб кетди, янги-янги ер-лар ўзлаштирилётганига қарамай, кейинги вақт-лар унинг майдони қисқармоқда. Агар 80-йил-ларнинг бошида суғориладиган ер бизда жон бо-шига бор-йўғи 0,2 гектарга (томорқа ҳамми)

Владимир СОКОЛОВ

ОРОЛНИНГ ҚИСМАТИ

— 30 кубкилометри ортб қолади. Ҳозирги элек тешигидеи расво суғориш системасини қай-та жиқозлаш 10 кубкилометр сувин иктисод қи-лишга имкон бериб, азалдан шўрдалаб келин-ган ерлардаги суғориш нормаларини илмий асо-слаб қайтариш ҳам қарийб шунча миқдордаги сувин тейади. Буларнинг ҳаммаси бир нарса-ни билдиради: Оролга жуда керак бўлган 40-50 кубкилометр сувин биз ҳар йили хўжаликларга эмас — хўжасизликка бериляпти!

Кейинги йилларда хўжасизликка қарши жи-дий ҳама қилинмоқда. Масалан, Ўзбекистонда, Амударёнинг ўнг қирғоғи бўйлаб суғоришга иш-латилган сувларни Оролга қайтарш имконини берадиган коллектор қурилиши бошланди. Ерга бекорга синиб кетаятган сувин иктисод қилиш учун эриқ ва зовурларни бетон қилишга катта миқдорда маблаг ажратилди. Бироқ кўплар ав-валгидеи иктисод қилинган ҳар бир кубкило-метр сувин ана суғоришга, янги ер ўзлаштири-шга йўналтиришни истаб қоладилар. Ахир, Орол-чи? Кўзингизни очиб, ошан, сизнинг Оролнинг қи-риб қолган бўлиши ҳам унга ердан беришол-майди: улар ваъда қилган 27,2 кубкилометр Сибирь суви ҳам йўлдаге суғоришга сарфланган бўлар эди.

«Бу кўплар» Орол денгизидеи бир нарса, янги у бутун Урта Осёе табиати беҳудудлигининг га-рови эканини кўра олайдилар. Хўжаликларни фалокат юз берган шоритога қандай ривожланти-риш мумкин?

Орол денгизни қуриётганининг битта ягона са-баби бўлмагани кеби уни трилтиришга қара-тилан махсус ягона қатъий чора ҳам йўқ. Агар биз Урта Осёе хўжалигини томирлаб кетган ка-салликлардан фориқ этосак, регионни келгуси-да ривожлантириш мақсадларини тўғри режа-лаштирсак, ҳамма нарседан инсоннинг қадрини баянда қўйсак — ана шундай сивабнинг оқибат-ларидан бири сивабидеи денгиз ҳалокатининг ол-дини оламыз, сўнгра, эҳтилом, уни қайта тиклай-миз.

«СССР Сув хўжалиги министрлиги Урта Осёе-даги органлари фаолиятининг ютуғига асосий на-тижани — мамлакатнинг пахта мустақиллигини таъминлаш қиш шарт — «Средазгипровод-лопо» мутахассисларининг ёзувчи С. Залигин-га хатидан.

Мамлакат тарихининг маълум босқичида пахта мустақиллиги дон ёки, айтилди, технология му-стақиллигидан ҳам аҳамият касб этган эмас. У хо-зир ҳам мумкин. Бироқ биз уни бугун, 80-йиллар-даги тушунишга ҳақимизми? «Мустақиллик» та-лқинининг қарийбларча тор ва том маъноси таъ-сирига тушиб қолмаганимизми? Шунки унутмайлик, бизнинг дунёда энг шимолда жойлашган пахта экилувчи зонамида уни етиштириш катта ҳаражатлар ва ҳаф-хатарларга боғлиқ. Экваторга кич, биздай доимий ташналикни қис қилмайдиган мамлакатлар пахтани биздагидеи кўп ҳа-жатларсиз ишлаб чиқарадилар. Пахта мустақил-лиги ҳақидаги тезисни бошқача талқин қилиш пайти келмадимикми!

БУГУН АЕН БУЛДИКИ, ҳатто энг қулай кел-ган 1980 йилда ҳам Ўзбекистон бор-йўғи 5,5 миллион тонна ош бўлган (6,2 миллион — репорт берилган!), ҳисобларда ол-ти миллионлик рақамлар савлат тўкиб турган охири «турғунлик» йиллари эса ҳақиқий ҳосил

ФАКТЛАР, МУАММОЛАР, МУЛОҲАЗАЛАР

беш миллионга ҳам етмаган. Бироқ маблаглар олти миллионни етиштириш, кейин сотиб олишга ажратилган эди, ахир, — шу ортиқча пуллар қў-шиб ёзилиб, тўғридан тўғри ўйрилликлар, поре-лару пестицидлар ҳам олиб келмадимиз? Уғит-лару пестицидлар ҳам олти миллионга яраша аж-ратилган — ўша ортиқча химиянинг қўлланини ахшиликка олиб келармиди? Ўзбекистон учун сув ҳам олти миллион тонна пахтага мувофиқ берилган — қани ўша ортиқча сув, қайси бот-қоқликларда?

Бизнинг шароитимизда реал имкониятлар билан ҳисоблашмаслик нафақат хўжалик юртишда-ги янглишидир, балки бу минглаб бир тегил-даги «пахта ишларида инсон фожиясига олиб келади, миллионлаб гектарлар учун қадимий та-биат ресурсларининг ҳалокатига сабаб бўлади» — тўғай ва ўрмонлар, қамчиқорлар, омон кўрма-ган сахро кенгликлари ва дунёдаги энг серҳосил аҳолилар, балиқчи тўла Орол... адо бўлади. Урта Осёе учун бугун пуллардан ҳам кўра унинг аҳо-ли ҳақида аниқ билим, илм-фаннинг табиин мас-лаҳатлари ва қарор қабул қиладиган кишилар-нинг одамгарчилиги зарурроқдир.

АКАДЕМИК АГАНБЕГЯНИНГ ТАКЛИФИ: «Урта Осёе шоритога сув танқислиги бу ерда сувин кўп сарфлайдиган сановат ва сув ҳавзаларини ифослайдиган қорхоналар ривожланиши ва жойлашганини тартибга солишни ва чегараловчи асосий омили бўлиши керак».

Бизда кўп нарсга қайта қуришга муҳтож. Шу жулудан Урта Осёега мамлакатнинг техник ва су-сувсавар экинлари етиштириш пешонасига ёзил-ган ағрер регионидеи қарошни ҳам қайта қуриш керак. Техник экинлар экиш — озик-овқат ҳо-сибадир, суvsеvар экинлар экиш — буsиз ҳам танқис сувининг сарфи демак.

ИҚТИСОДИЧЛАРНИНГ ТАКЛИФИ: «Келгусида [15—20 йил] республика ўсиб бораётган аҳолисини гўш, сут, картошка, сабаvот, мева-чева ва узум билан таъминлаш» таъминлаш мақсадида қисқини ҳам ҳисоблаганда таъминлаш олиш, қишлоқ хўжалиги янги махсуслигини бошқа ҳар қандай вариантдагидан кўра 2-3 миллиард сўллик кўп ишлаб чиқариш мумкин, бироқ бунинг учун у бор-йўғи бир миллион тонна пахта хом ашёсиз тайёрлаши керак».

ҲАММАМИЗНИНГ ТАШВИШИМИЗ

Олмаота шаҳрида кўпмили-латли совет адабиётинда мил-лионлик ва интернационализм муаммолари деган мавзуда кенгаш бўлиб ўтди. Кенгаш ишида бир гуруҳ ўзбекистон-лик адиблар ҳам қатнашди-лар. Эндилкида қуриб, таназзул юз тутаётган Орол денгизиз тақдирини ўзбек ва қозоқ халк-лари тақдирини, келажак билан боғлиқ эканлиги ҳеч қимга си-р эмас. Бу муаммони кло-жи борича тезроқ ижобий ҳал этиш хусусида қўшни қар-дош республикалар адибла-ри ҳам жиддий қайғурмоқ-далар. Шу муносабат билан яқинда Қозғистон Езув-чилар союзи ҳузурда ҳам Оролин ва Балхаш-ни асраш комитетини тузди. Унга адиб Мухтор Шаханов раис этиб сайланди. Анжуман кунлари ана шу иккала комитет ташаббуси билан давра сўхбати уюш-тирилди. Сўхбат мавзун «Оролнинг бугунги ва эрта-

си» деб номланди. П. Шер-мухамедов ва М. Шаханов Орол денгизини ён-атрофидеи вуқудга келган экологик вазият ҳамда комитетларини-ни фаолияти, режалари ҳа-қида ҳисобот бердилар. Ўз-бекистон ССР халқ ёзувчиси Ҳамид Гулом, Юрий Ковалёв, Қозғистон ССР халқ ёзувчи-си Абдумамил Нурпесов, СССР Езувчилар союзи правленесининг секретари Пётр Проскурин денгизни ас-раб қолиш юзасидан ўз-фиқр-мулоҳазаларини, таклиф-ларини ўртага ташладилар.

Орол ҳақида ҳужжат-ли фильм суратга оли-моқда. Сценарий авто-ри — Вячеслав Ере-менков, режиссёр — Баҳодир Музаффаров, оператор — Шухрат Мақсудов. Суратларда: суратга олиш жараёни; фильм-да кезд.

Салом, хурматли редакция!

Менинг бошига оғир иш тушиб қолди. 1920 йилда туғилган турмуш ўртоғим Ҳасан Алибоев Улу Ватан урушида қаттиқ, фашист газандари билан олишиб, хизматлари учун орден ва медаллар билан тақдирланган. Галяба билан қайтиб, эндиликда қарилк даврини суриб юрган бир пайтда қўшинлик Урол Сафаровнинг уйда яширича, қасдан Урол Сафаров ва унинг ўғли Раимкул Уролов томонидан 1986 йил 2 ноябрь кунин кеч соат 17ларда уриб ўлдирилди.

Аммо «иниқлар» бўлди... 1987 йил 24 июнь кунин суд раиси Астанава Фақат У. Сафаровни, барибир аминистига чиқасиз, деб етти йилу олти ойга қинайтирилган режими билан жазолади. Мен бу тўғрида кўп идораларга мурожаат қилдим, аммо аризаларим инобатсиз қолди.

Хурматли редакция! Суд ҳукми тўғриси! Ана шунин текшириб, ҳақиқатини аниқлаб, ҳалқ виждонига ҳавола қилишларингизни сўрайман.

Утагул АЛИБОВА, пенсияонер, Жиззах область Галларол районидан Гафур Ғулом номидаги совхознинг 3-бўлими. Хитозоиз қишлоғи.

ИККИ ҚУШНИ Ҳасан Алибоев (66 ёшда) ва Урол Сафаров (70 ёшда) Хитозоиздаги энг кекса кишилардан бўлиб, илгарилари ораларидан анча-мунча гина-қурутлар ўтган бўлишига қарамай, бир қадар бир-бирларига суниб қолшган. Уша кунин ҳама инккаласи картада «бешкўтарар» ўйнашаватганди. Урол Сафаров қўшинсини уч марта туз қозир қўйиб кўтартиради. Тўртинчи сафар Ҳасан Алибоев кўтарган карталарига қўшиб тузун ҳам олиб қўяди.

— Туз меники, қайтариб бер, — дейди У. Сафаров. Икки бобой туз қозир устида тортишиб қолади. Сўнгра меҳмон сифатида Ҳ. Алибоев араллаб туриб жўнайдди ва эшикка етганда Урол Сафаровнинг сўнишинини эшитгани, «Нега менинг онамин сўкаси!» дея орасига қайтиб, жойида ўтирган У. Сафаровнинг босиб олади. Жанжал бошланади.

Клара Уролованинг (У. Сафаровнинг келини) тушунтириш хатидан: «Икки бобойга чой дамлаб бердим ва ўзинингнинг ўйинида телевизор кўра бошладим. Орадан ҳаммаси ярим соатлар ўтганда қизча Наргиза келиб: «Отам (бобой) билан бир киши ўйда уришиб ёттибди», деди. Чопиб чиқдим. Мендан олдин турмуш ўртоғим Раимкул чопиб чиқди ва оталар (Найотаси) ўтирган уйга кириб кетди. Мен Ҳасан аканинг уйига югурдим.» (ИШ, 12 ва 18-бетлар).

1986 йилнинг 15 ноябрь кунин икки ҳолининг келиндари юзлаштирилди. Ухтамолга Ҳасанова: «Клара инга менга келиб ғулмонинг отасини (турмуш ўртоғи, Х. Алибоевнинг ўғли) сўради. Мен, уйда йўқ, дедим. У чикиб кета бошлади. Мен: «Нега у кишини излаб юрибсиз!» — дедим. У киши: «Янга, қайнотан билан сизнинг қайнотангиз бир-бирининг гўштини еб, уришиб ёттибди», деди. Мен: «Раимкул ака уйда-ку», дедим. Шунда Клара: «Янга, Раимкул уларни ажратоламанми?», деди ва чикиб кетди. Мен дарҳол нариги уйда ўтирган қайнотан Утагулнинг олдига бориб, бўлган воқеани айтдим.»

— Ухтамол Ҳасанованинг кўргазмасини тасдиқлайсизми? — сўради терговчи. — Ҳа, Раимкул ажратма олмапти, деганим ҳам тўғри, — дея жавоб беради Клара Александровна (ИШ, 124, 125-бетлар).

У. Сафаров хуқуд шу гапни 6 ноябрь кунин ҳам (ИШ, 78, 79-6.), суд мажлисида ҳам такдорлаган эди. Жанжални эшитгандан сўнг «...мен чикиб олдиларми борад...» Ҳасан аканинг отамга: «Қаринан чоғимизда эшитимки уришиб», деганим эшитимки «...ушамасизларнинг» деб инккаласини ҳам уришдим. Шу пайт Ҳасан ака ўтирган жойида чоп тўмонига қараб эг тағиди мен томонига «иниқ бўлди» деб сўраганимда, Ҳасан аканинг кампирини Утагул она кириб келди, — дейди Раимкул Уролов 3 ноябрь кунин тушунтириш хатига (15-6). Шу гапни 5 ноябрь кунин ҳам (68-6.) такдорлай туриб чалқашди: «Икковини уришдим ва ташкарга қариди, Утагул онанинг йўлига чиқдим. Қайтиб кирсам Ҳасан ака қўлаётган экан...»

Терговчи ва Р. Уроловнинг савол-жавоби: — Уйга киргандан сўнг отани ва Ҳасан ака инккаласи ўтирган бўлса, нимага асосан аёлашганини кўрмасдан уларни уришдингиз? — Ҳасан аканинг устида қўйлаги йўқ, майкачан эди. Энтикиб гапираттирдим. Шунинг учун дарҳол Утагул она ни чакиртирдим.

— Алибоев сизга энтикиб нимага деди? — Менга ҳеч нарса дегани йўқ. Савол-жавоб шу кунин (70-71-6.) яна давом этди: — Сиз отанингиз уйига кирганда Ҳасан ака отанингиз устида икки инккаласи аёлашганмики? — Сиз уларнинг жанжаллашганини кўрганим йўқ. Мен кирсам отам ёнбошлаб ётган экан. Ҳасан ака ўтирган экан. Суд мажлисида эса К. Уролов ва қуйидагига маълумот беради: «Мен ўзим деразадан бориб кўрдим. Отамни Х. Алибоев босиб ураётган эди. Уларнинг олдида ҳеч ким йўқ эди. Ҳасан аканинг қўйлаги, отамни устида чопини, турмуш ўртоғимнинг кўч жемпери бор эди. Ҳеч ким менга чакир, дедим. Мен ўзим бориб Утагул онани чакириб келдим. Қайтиб келганимда Ҳасан аканинг қўйлаги йўқ, майкачан эди, бурнини олдида тирналган жароҳати бор эди (335-6). Утагул Алибоевнинг 4 ноябрдаги кўргазмаси: «Сафаровлар унинг икки деразасини ҳам очиб экан, Чопиб ачкарига кирдим. Чопининг

— Х. Алибоевни кўрпача устига Раимкул ётқизиб қўйдим!»

— Ҳа, Раимкул ётқизди. Ёганини билмайман, менинг хавлини ўзимда йўқ эди.

— Сизларни ажратган Раимкул Х. Алибоевни урмоқчи бўлганми?

— Йўқ, урмоқчи бўлгани йўқ. Менинг ўзим унга урма, дедим. Фақат кўтариб олди.

— Қандай кўтариб олди? — Икки қўлимдан ушлаб ҳақ қол кўтариб олди.

— Орқа томондан кўтардимми ёки олданми?

— Орқа томондан кўтардим.

— Х. Алибоевни урдингизми?

— У бир марта урганда мен ҳам урганим. Фақат ўзини ажратман деб, чап елкамдан унинг қўйлагини йиртдим.

— Сиз урмаган бўлсангиз, ўзингиз Раимкул урмаган бўлса, унда таш жароҳатларини қарадан олди?

— Билмадим. Сандиққа урилганда олгандир.

— Сиз ўзингизни ҳимоя қилиш учун қандай қаршиллик кўрсатдингиз?

— Кўрсата олмадим.

— Х. Алибоев ётганда у ерга ўзингиз Раимкул олдин келдими ё У. Алибоев?

— Аввал менинг устидан ўтириб қўйган экан. Мен: «Ерга, қарингизда ўзингизни маълум эмасин!» деган эдим, отам менга ҳам ҳамла қилди. Юзимга бир урди. Қарасам Ҳасан ака беҳуш бўлиб ётган экан. «Ҳасан ака, турингиз, деган эдим, индамади. Авлигим (Кларга) Утагул онани чакир, дедим ва Ҳасан аканинг олдига бориб, «сизга бир гап бўлди!» дедим...» Ҳасаннинг кўнглидаги кон менинг қоним эканлигини тўғри. Отам менга ҳамла қилганда бурним қонаб қолган эди. Мен буни олдин айтмаган эдим, чунки отамни сотмоқчи эмасдим (236-6.).

У. Сафаров суд мажлисида: «Ўғлим Раимкулнинг терговдаги кўргазмаси ёлгон. У бизлар уришаватганимизни кўрган эдим ваки ажратган эмас, мен Ҳасанни бунинг ўлдирмаганим. Ўғлим Раимкулни кўргазмасини тасдиқламайман», деди. Р. Уролов эса: «Мен ҳамма вақт бир хил кўргазма берганман. Менинг кийимларимда доғ бўлган эмас. Менинг бурним қонган эмас», деди.

Шундай қилиб, У. Сафаров етти йилу олти ойга озодликдан маҳрум этилди. Биз ҳам ўртоқ Астанава раислигидаги суд ҳайъатининг базаси хулосаларига тўлиқ қўйилмади. Лекин «Ишда қатор чалқашликлар, мунозарали-бахали ўринлар, биз юқориде тилга олиб ўтган деталлар борки, суд ҳайъати булга эйтиб бериб аяши бизларди.

Бизни масаланинг бошқа томонини ҳам қизқиртирди. Дейлик, икки бобойнинг, чиклоқнинг оқсоқоллари бошқасининг хузурини кўриб яшаш ўрнига топган машгулотларини қаранга. Утагул онанинг гапига қараганда улар нуқул карта ўйнаган экан ва тез-тез жанжаллашиб тураркан. Ўша пайтда йиғилиб, намоз ўқиркан ва ғийбат айлини, яна жанжаллашаркан. Фожие шунди.

Галларол райониде куз-киш ойларидаги ҳар хил маросимларда ёшқарининг бўлаётган пайт мен уни қаттиқ тепиб юбордим. Ҳасан бориб сандиққа уридан ва ерга йиқилди. Мен унинг устига чикиб, қўллари билан бўйнидан қаттиқ бўғдим. Шунде унинг кўзлари катталашди, оғзини очиб қўйди. (220-6.) деса, шу кунин ўғли билан юзлаштирилганда: «...у чиклаб қолди. Шу вақт мен уни кўйиб юбордим. У мени йиқидан бир уриб эди, мен йиқилиб қўшимдан кетдим. Бир оздан кейин ўғлим Раимкул келди (230-6.) дейди. Р. Уролов: «Чопиб чикиб отамнинг деразасидан қарасам, отам тўрада, тоққанин олдида қўшинимиз Х. Алибоевнинг устига чикиб босиб турган экан. Мен: «ота, сизга бир гап бўлди!» деб бақирдим. Деразани очмоқчи эдим, очоламадим. Кейин эшикдан кирдим...»

Шу ерда суд ҳайъати эйтиб бериши керак бўлган нарса ҳақида икки оғиз сўз: Раимкулнинг ҳолати: у чопиб чикиб, деразадан бақирди, деразани тортиб очоламади. У эшикдан бемалол, ҳеч нарса бўлмаганда кириши мумкинми? У. Алибоев мен келишимда «ики дераза ҳам очиб эди» (44-6.) дейди. Демак, орадан анча вақт ўтган.

«...отам унинг устидан туриб қўйган экан. Мен: «Ерга, қарингизда ўзингизни маълум эмасин!» деган эдим, отам менга ҳам ҳамла қилди. Юзимга бир урди. Қарасам Ҳасан ака беҳуш бўлиб ётган экан. «Ҳасан ака, турингиз, деган эдим, индамади. Авлигим (Кларга) Утагул онани чакир, дедим ва Ҳасан аканинг олдига бориб, «сизга бир гап бўлди!» дедим...» Ҳасаннинг кўнглидаги кон менинг қоним эканлигини тўғри. Отам менга ҳамла қилганда бурним қонаб қолган эди. Мен буни олдин айтмаган эдим, чунки отамни сотмоқчи эмасдим (236-6.).

У. Сафаров суд мажлисида: «Ўғлим Раимкулнинг терговдаги кўргазмаси ёлгон. У бизлар уришаватганимизни кўрган эдим ваки ажратган эмас, мен Ҳасанни бунинг ўлдирмаганим. Ўғлим Раимкулни кўргазмасини тасдиқламайман», деди. Р. Уролов эса: «Мен ҳамма вақт бир хил кўргазма берганман. Менинг кийимларимда доғ бўлган эмас. Менинг бурним қонган эмас», деди.

йиғилиб тоғ оттуңча картада пулга «хулус» ўйнаши шунчаки одат тусига кирган. Аксарият ҳолда ўртага пичоқ санчиб қўйилди ва ўйин томонларини жанжали билан тўғайди. Айтмоқчимизки, икки бобой қилган иш ягона эмас. Бу хил гапий одаларда чек қўйилмаца яна шундай ҳоллар нафақат Галларолда, балки бошқа жойларда ҳам содир бўлиши мумкин.

ЯҚИНДА ХИТОЗОИГА борсам... Раимкул кишлоқдан қўшиб кетиб қолди. Ҳозир кишлоқ маъракаларига ҳам қатнаша олмаз эмиш. Демак, Раимкул виждонан қийналган. Энг аввал хавлинига шу фикр келди. Юзи чидамадики, бу ҳарқалай динотига юз бурис. Ахир, бу ишга қасдан кўл урмаган-ку!

Ҳа, албатта, 60 ёшли ота қамоққа тушсаю, бу «воқеа»га ихтиёр бекхитёр қақшашиб қолган ўйига... осон эмас. Лекин катта йўқотиш сўнгида ўзини тўтиб олган, ҳар қанча оғир бўлмасин, вазилигини сақлаган Утагул она: «Идорама-идора шикоят қилиб чопиб юришим ўзимга эриш туюлади. Уша фожиадан бери бир йил ўтди, лекин бирон марта кишлоғимизнинг оқсоқоллари «қўйинлар энди, бўлар иш бўлди», деб бизнинг қўнглимизни сўраган, овутган ёки тасалли берган эмас. Одамга алам қилар экан» деб қунондди. Мана бизнинг фожиамиз.

Хатто бир кишлоқнинг қондош-жондош оилалари орасидан ҳам меҳр-оқибат кўтарилган. Умуман, содир бўлган воқеа кўпчилик жойларда ким-морга ружу қўйганлар — оталар ва болалар учун жиддий сабоқ бўлиши керак.

Абдуқосим МАМАРАСУЛОВ, «Ўзбекистон адабиёти ва санъатининг» махсус муҳбири

Болалар ва музика. С. ИСКРА ФОТОС

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

Тошкент шаҳрининг Қорақамий 1/2 массивида яшовчи С. Сафоова редакция-мига йўллаган шикоят хатига ушбу массивдаги 33-поликленика ҳамшираларининг айримлари ўз вази-ларига лойиқлик билан қарайтганлар, беморлар билан қўпол муомалада бўлиб, дилларини ражиятаётганлари ҳақида ёлган эди. Редакция ушбу шикоят хатини ҳалқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг солиқини сақлаш бош боп-

«ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНАЪТИ» ГА ЖАВОБ БЕРУДИЛАР

қармасига юбориб, унда келтирилган фактларни кўриб чиқишларини илтимос қилди. Яқинда бошқарма бошқарувининг ўринбосари М. Нўлдосева илтимоси билан қуйидаги мазмунда жа-воб хати олдики. С. Сафоованинг редак-цияга йўллаган шикоят хати солиқини сақлаш бош бопшқармаси томонидан ўр-ганиб чиқилди. Хатда баён қилинган фактлар тасдиқлан-ди. 33-поликлениканинг 90-буйруғига мувофиқ беморни

анализ топиришга ўз вақ-тида тайёрламаганилиги учун участка врач Н. Аб-духолоқовга ҳайфсан эълон қилинди. Ушбу ҳодиса полкли-никанинг ишлаб чиқариш мажлисида ҳам муҳокама қилинди.

«Коммунист» колхозининг «Коммунист» участкасига ҳам автобус қатнамайди. Бу ҳақда шикоят қилувчи кишлоқ қишлоқларининг бош урмаган ос-тоналари қолмади. Афсус, уларнинг талаб-истаклари ха-нуз инобатга олинмапти. Ки-тоб районидан Бешкалтқ қишлоғи меҳнаткашлари эса оғзи оша етганда бурни қо-наганлардан. «Партия XIX съез-ди» совхоз раҳбарлари ки-лоқ йўли рамонтини кўп-дан бун йўлга солиб келиши-ни Китоб, Шахрисабз ва Яқибоб районларига хизмат кўрсатувчи 161-автобус-таксо-мотор парк мутасаддилари худди шунин баҳона қилиб, дупла-дурст қатнаб турган ав-тобусни маршрутдан олиб таш-лашди. Эҳтимом, бошқа соз йўлларда транспорт хизмати кўрсатиш яхшидир дурсиз! Ас-ло! Шофёрлар ва кондукторлар ўртасида қўрслик, юлғич-лик илдиз отган. Катновда му-назамлик йўқ. Соат кечки 4.5-дан кейин автобуслар бирин-кетин гойиб бўлади.

Шу ўрнда кўпчилигини қий-ноб келатган бир муаммо ху-сусида алоҳида тўхталиб ўтиш жоиз. Маълумки, ки-лоқларда автобуслар асосан соат кечки 6-7-гача қатнайди. Бу ҳол район, область марказ-лари, турли шаҳарлар, қўши ҳужалиқларга бориб шийайди-ган, ўқийдиган кишиларга катта ташвиш туғдиради. Ай-ниқса, қишлоқ-қировли кунлар-да қийин. Йўловчи машина у-чарамда, соҳуда пивда кетган-да ўзга илож йўқ. Ёки Фарғона водисига областлардан Кеши-қор, Сурхондарё ва Жиззах қўнларига бориб шийайган-ларни эслайлик. Вақти-вақти билан туғилиб ўтган шаҳар-килоқларига бориб-келшини истаилари тибий. Лекин улар-ни қўлдаги бир ойлик оғир меҳнатдан кўра икки-уч кун-лик йўл машаққати кўпроқ қаратмоқда. Чўл йўлларда сарғайиб ўтирган, узоқ рейс-ларга қатновчи автобусларда, тамбурларда тиш туриб кета-ётган ҳорқин қиёфали йити-лорни, болели ёлларни кўри-б ичингиз ачқиди. Негаки, автобуслар кам. Устига-устак чўл орқали ўтувчи «Анджон» — Душанбе» поезде ҳар кунин қатнамайди. Билет анқонинг уруғи. Асосий наҳот манбаи — «Анджон» — Тошкент» по-езде эса қоқ тунда Ховосга етиб келади. Кўч-кўронини ор-қалаган жонсарак чўлуқларга уларнинг уйкуси ўчган фарзандлар автобус қатнови бошлангунга қадар вокзалда тунашган мажбур. Эндиликда бундай ҳолларга барҳам бери-лиши керак. Шу мақсадда ки-лоқ жойларда жамоат транспор-ти иш кунин узайти-ришга, ҳеч бўлмаганда, кечки пайт маълум вақтларда қат-найдиган автобуслар ажратил-са, айни мудоао бўларди. Си-расини айтганда, республика-маде аҳолига транспорт хиз-мати кўрсатишда ҳали жиддий нуқсонлар, муаммолар анча-гани. Айниқса, муомала мада-нияти бугунги қайта қурш даври талаблари даражасида эмас. Мутасаддилар бундан тегишли хулоса чиқариб олиш-лар, ўз фойдаларини туб-дан яхшилашга доир зарур тадбирлар белгилашлари шарт. Ақс ҳолда, эътирозлар қўпай-са, кўпалдики, асло қаммай-ди.

«Менинг қизим Тошкентдаги 102-қўлоган оғир болалар мактабига таълим олади, — деб бошлади мактабунини ян-гилулий Карима Мамаатқулова.

— Дам олиш, байрам кунла-ри уни уйга олиб келиб, яна олиб бориб қўйман. Оралиқ масофа аслида бир-бир ярим соатлик йўл. Лекин транспорт шикоти қатнамагани туғайли икки кунлик умрим йўлда ўта-ди. Шу йил 12 сентябрь кунин мактаб олдидаги бекатда 76-автобусини бир ярим соат кутдим. Бу вақт ичиде учта олмади. Шофёрлар «Тушлик вақтингиз бўлди», деб эшикин бермапти орқа-олдиларига қарамай жўнаб қолдишди. Айтир, такси тўтатишга мажбур бўлдим...»

К. Мамаатқулова сингари транспорт кўтиб азият чекаёт-ганлар озмунчамай! Кўп, жу-да кўп! Модоним, шундай экан, мутасаддилар фақат планини ўйлаб қарайди. Ақс-ларнинг наваб билан овқат-ланишлари ва дам олишлари ҳам қатий тўртбита солишди.

Йўл азоби ҳақида гап кет-ганда ТошДУДа тахсил қўраёт-ган А. Абдурахмонов, Д. Шо-ҳидова, Ш. Каримова, М. Дўй-сенова, М. Ашимова, А. Кал-таева, А. Аюпов, Ш. Одилов, А. Мамаатов сингари юзлаб ёшларнинг ҳасратларидан ҳам сўз чиқиди. Уларнинг ака-рияти кечки бўлилар талаба-лари. Бинобарин, вақтлари тигиз. Тонг саҳарлаб ишга, кечкүрүн ўқиниша шошилла-лар. Амо транспорт қатнови, да мунтазамлик йўқлиги са-лабли ора йўлда қолишди. Ҳам ишхоналаридан, ҳам ўқитувчилардан дашном эши-диган. Соат кечки ўндан оша бошлагач, кўнглимизга дарс ҳам сийма қолди. Ким-дир машгулотдан қолади. Қайсидир гурупа доладан эртароқ жаов беришни сў-райди. Чунки бир пайта келиб

ахшиллаб юзасиде... катта ваъдалар беришганди. Ҳамша-қларимиз бу гапга ишон-гандилар. «Бир-икки тийин ор-тика пулимиз кетса-кетар, муҳими, йўл азобидан қутул-сақ бўлгани», деб қувонинган-ди. Афсуски, ҳалигача улар-нинг орзулари тўла-тўқис рў-йега чиққани йўқ. Рейсдеги транспорт воситалари ҳамон аҳоли эҳтиёжини қондирилма-ётир. Айниқса, кечки пайт манзилга етиб олиш муаммо бўлиб қолмоқда. Носоз би-лет ташчилар янғиси билан алмаштирилмаган. Бундан таш-қари аҳоли гажум айрим маҳалла-кварталлар бекатлари-да абонемент сотувчи дўкон-лар очилмаган. Мабодо, йнн-гизда паттанга туғаб қолган бўлса, икки-уч бекат пивда йўл босишга мажбурсан. Ақс ҳолда, А. Жураев, Т. Ҳасанбо-ев, Д. Ҳайдарова сингари йў-ловчиларга ўшаб уч сўм жа-рима тўлаганини эътиган-дек, ҳайдовчи ёки контрол-лердан «Текни томоқ», «Пасткаш» деган ҳақорат эшитишингиз турган гап. Қизинг шундаки, ҳайдовчиларнинг аксарияти ҳалқ касбадаги йўловчилар билан мулоқотда амирона буй-руқ беришга одатланган қо-лишган. Микрофон ва овоз қучайтириглардан асосан би-лет олишни, тезроқ тушиш ёки чиқшини талаб қилиб, танбех бериш учун фойдала-надилар. Лекин йўловчилар-га оқ йўл тилашини, бекатлар-ни эълон қилиб боришни хаёл-ларига ҳам келтиришмайди. Пойтахтдаки шундай бўлгач, район ва кишлоқ шариоти, дегад аҳоли ўз-ўзидан тушунар-ли: қатновда меъёр, муомала ширин сўз кам. Қутул-лар норозилиқлар, эътироз-лар кўп. Аксарият автовок-залда, автостанцияларда, бекат-ларда одам гуж-гуж. Касса

ЭЪТИРОЗЛАР ЭЪТИБОРГА ОЛИНАДИМИ?

ХАТЛАР УСТИДАГИ УЯЛАР

«Эркин» — «Олоғи Бозорини маршрутун буйича қатновчи 57-автобуслар илгари ўз вақтида келиб турарди, — деб ёзди сергелилик Гулҳебра Файзуллоева. — Бироқ шаҳар транс-портда кассасиз ишлашга ўтилгач, қатнов мароми бу-зилди. Базан бекатларда узоқ туриб қоламиз. Базан эътирозимиз бўлади. Автобуслар қатновлиб келади. Ҳар-чоп-чоп бошланади. Ҳайдовчи-ларнинг эса паройилиги па-лак. Ухлаган бекатларда гўтгайдилик, хоҳламанлариде йўқ. Ҳолбуки, бу автобусларда икки намунали хизмат кўрсатувчи маршрут де-б эътибор қилинган. Намунали-си шундай бўлса, сал бундай-роғи қандай бўлиши!»

Қандай бўлиши маълум. Та-лаб, назорат сўсайга, айрим ҳайдовчилар зиммаларидаги масъулиятни яхши ҳис этиш-мади. Машина рулини иста-ган пайлариде истаган то-монларига буравердилар. «Ҳа», дегангиз, жавоблари тайёр: «Сменам тугади», «Ту-шлик қичқалган». Уларнинг фикрича, йўловчилар оғзини ортиқча вақт йўқотса, осмон эътиборга ерга тушади. Шо-ши-ланганлар бўлса, ана, кўча тўла такси, бир-икки сўмин

Газетамизнинг шу йилги 11 сентябрь сониде эълон қилин-ган «Йўл азоби кимга қандай» сарлавҳали мақолада аҳолига транспорт хизмати кўрсатишдаги хато-камчилик-лар ҳақида сўз юритилганди. Мақола кенг жамоатчиликда катта қизиқиш уйғотди. Ре-дакциямиз газетонлардан қўлпаб мактаблар олди. Улар-нинг барчасида мақолада бил-дирилган фикр-мулоҳазалар яқдиллик билан қўллаб-қув-ватланган. Шу билан бир қа-торда бу соҳада рўй бераёт-ган курунлар ошқора, рўй-роқ тилга олинган.

«Эркин» — «Олоғи Бозорини маршрутун буйича қатновчи 57-автобуслар илгари ўз вақтида келиб турарди, — деб ёзди сергелилик Гулҳебра Файзуллоева. — Бироқ шаҳар транс-портда кассасиз ишлашга ўтилгач, қатнов мароми бу-зилди. Базан бекатларда узоқ туриб қоламиз. Базан эътирозимиз бўлади. Автобуслар қатновлиб келади. Ҳар-чоп-чоп бошланади. Ҳайдовчи-ларнинг эса паройилиги па-лак. Ухлаган бекатларда гўтгайдилик, хоҳламанлариде йўқ. Ҳолбуки, бу автобусларда икки намунали хизмат кўрсатувчи маршрут де-б эътибор қилинган. Намунали-си шундай бўлса, сал бундай-роғи қандай бўлиши!»

ТЕАТР ЗАМОН ХИЗМАТИДА

Боши биринчи бетда

Докладчи республикада болар театрнинг эътиборини...

Музокараларда сўзга чиққан. Фарғона рус драмати...

Ижодий урчашнинг республикада эътиборини...

Музокараларда сўзга чиққан. Фарғона рус драмати...

лангли кадрларини тиниб...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

— Ҳабибнинг театрлари...

ХАЛҚЛАР ИШОНЧИ

Совет Иттифоқида рўй бераётган қайта қуриш...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

— М. С. Горбачевнинг АҚШга...

АФҒОН ДИЁРИДА 14 КУН

САМОЛЕТМИЗ МОСКВАДА...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

— Афғонистонда миллий...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

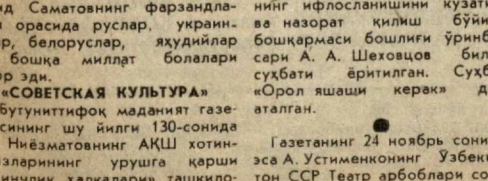
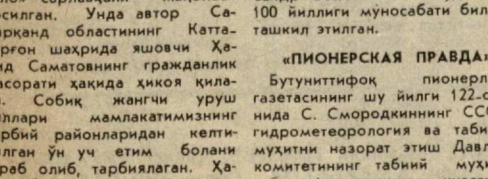
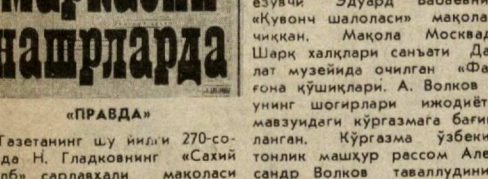
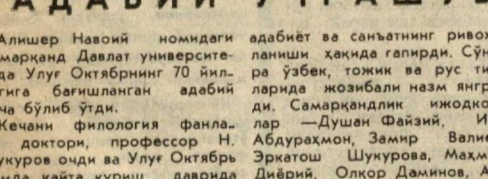
Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

Кобул университетини...

СУРАТДА: фестивал очилишга бағишланган концертдан лавҳалар

С. МАҲКАМОВ фотолари

ТЕЛЕФИЛЬМЛАР МУҲОКАМАСИ

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

«Узбектедфильм» киностудиясида...

МАҚОЛ—СЎЗНИНГ БОБОСИ

Характерини белгилайди, мухассисларнинг ҳам...

Характерини белгилайди, мухассисларнинг ҳам...

Характерини белгилайди, мухассисларнинг ҳам...

Характерини белгилайди, мухассисларнинг ҳам...

Характерини белгилайди, мухассисларнинг ҳам...

Характерини белгилайди, мухассисларнинг ҳам...

1980 йилнинг сентябрида...

1980 йилнинг сентябрида...

1980 йилнинг сентябрида...

1980 йилнинг сентябрида...

1980 йилнинг сентябрида...

МАРКАЗИЙ НАШРЛАРДА

«ПРАВДА»

«СОВЕТСКАЯ КУЛЬТУРА»

«ПРАВДА»

Газетанинг 134-сонида...

Газетанинг 134-сонида...

Газетанинг 134-сонида...

Газетанинг 134-сонида...

СССР халқ артисти...

СССР халқ артисти...

СССР халқ артисти...

СССР халқ артисти...

«ЛИТЕРАТУРНОЕ ОБОЗРЕНИЕ»

«ЛИТЕРАТУРНОЕ ОБОЗРЕНИЕ»

«ЛИТЕРАТУРНОЕ ОБОЗРЕНИЕ»

«ЛИТЕРАТУРНОЕ ОБОЗРЕНИЕ»

Журналининг шу йилги...

Журналининг шу йилги...

Журналининг шу йилги...

Журналининг шу йилги...

Узбекистон ССР Езувчилар...

Узбекистон ССР Езувчилар...

Узбекистон ССР Езувчилар...

Узбекистон ССР Езувчилар...

Узбекистон ССР Езувчилар...

Узбекистон ССР Езувчилар...

ЯНА ЧОЙХОНА ХУСУСИДА

ижод қилмоғиниз лозим. Бу нинг унун республика миқёсида конкурс ўтказилса, янада яхши бўлади. Ўзбек чойхоналарининг бугунги кунда катта ижтимоий-сиёсий аҳамияти назарда тутиб, республика Архитекторлар союзи бу ишда таъаббускор бўлади, деб умид қиламиз.

Маҳмуд Зоҳидов, СССР Архитекторлар союзи аъзоси, меҳнат ветерани

Газетамиз мушаррийлари ой сайин кўпаймоқда. Улардан келатган хат-хабар ва мақолалар ҳам янги тўлиқ, янги мазмун касб этаётди. Мақтубларнинг ҳар бири кишиларнинг қувонч ва кўнрақларини, озу-ўйла-рига тўлиб-тошган. Газетчиликнинг ўзларини ҳаёқон-лаштирган масалалар, ҳал бўлмаган муаммолар ҳақида фикр юритиб, ҳаёқон, бюрократ шахслар билан баҳса кўришадилар. Қайта кўриш, турмушининг янада тў-лақ қилиши ҳақида ўз тақдир ва фикр-мулоҳазаларини илгарига сурайдилар.

«ТАН ОЛИНМАЁТГАН ҲАҚИҚАТ»

Газетанинг шу йил 31 июль сонида ушбу сарлаҳда остида берилган мақолани ўқиб жуда ҳайрон қолдим. Ҳукуматимиз ҳақ соғлиғини яхшилаш учун нечоғлик жон кўйдирётган, маблаг ва куч-ғайрат сарф-лаётган бўлсаюк СССР Ренг-ди металлургия министриги бу ҳақда қайғурмаса? Қан-чадан-қанча боғлар қуриб, ол дастурхонига аталган, эл-неъматларнинг баракаси уса. Ахир, бу бир томондан қуриб, иккинчи то-мондан бузиш эмасми?

Наҳотки, ўша алюминий заводини лойиҳалаган, қурган одамлар, бу ишнинг бошида турган мутахассис-лар келажакни ўйламаган, фақат оғи остини қурган бўлсалар? Ҳеч ишон-гил келмайди. Афсуски, газетада ўқганимиз ва телевизиорда кўрганнингдек, бу ташвишли ҳол кўз юмиб бўлмас ҳақиқат экан.

Бианингча, атроф-муҳит мусоффолиги ва эл соғли-ғини сақлаш учун му-тасади бўлган ташкилотлар, ҳар қандай зарарли чи-қинди чиқарадиган корхона-ни тўхтайтиб қўйиш ҳу-қуқи берилган идоралар бир четда томошабин бўлиб турмаслиги керак. Ҳаво ҳаваси мусоффолигини назорат қилувчи инспекция-лар, Соғлиғини сақлаш ми-ястрелирининг санитария-хизмати, гидрометеороло-гия ва табиий муҳитни кон-троль қилуш республика бошқармалари ўзларининг давлат ишониб топширган қонуний ваколатларини ҳа-лол бажарсалар. Алюминий заводи сингари муҳитни ифлословчи корхоналар ав-вал натижий муҳофаза чо-ралари қурилиб, сўнг қури-лиши ва ишта туширилиши шарт.

Юсуф САИДУРДОВ Тошхув

«Тан олинмаётган ҳақиқат» мақоласи айни вақтда «Зил»

ТИЛ УРГАНИНГ, ЙИГИТЛАР

Хурматли редакция! Мен Украина ССРнинг Қрим обла-стида харбий хизматни ўтамоқдам. Биз хизмат қи-лаётган ротада турган йигит-ларни бор, жумладан, ўзбек йигитлари ҳам. 18 ёш-га тулган ўзбек йигити, ҳа-то бир жумлани келиштириб рус тилида гапиролмас, одам ҳижолатда қолар экан. Бу йигитларнинг қўллари рус тилини билишмайди. Ро-тада ўзаро савол-жавоблар рус тилида бўлади. Шунда бир йигитдан сўрашди: — Отинг нима? — Ўзбек. Қа-ердансан? — Ўзбек.

Сиз балки бунга ишон-масиз. Йўқ, дўстлар, ишо-нинг. Бу савол-жавоб ишо-нинг ротада бўлиб ўтди. Уша йигитни кейин ўртага олиб сўбат-лашдик. У 8-синфин битириб ҳунар-техника билми юртига кирган экан. Ўрта мактабда ҳам рус тилини ўқиган, ҳу-нар мактабиди ҳам рус тили-ни ўқиган, лекин нега унинг билими саёз? Бун-га унинг бир ўзи айдор-мики? Афсуски, кейин суриштирсак, ротамазда ў-лаб йигитлар рус тилидан жуда нўноқ экан. Бу маса-ланинг бир томони. Икин-чи томони шунки, ўзбек йи-гитлари спорт билан шу-ғулланмаганлари уш ҳар-бий хизматни ўташ даври-да кўп қийинчиликларга учрайдилар. Шунинг учун ҳам қўрбий хизматнинг биринчи ҳу-нарлариданқ қийинчилик-ларга учрамоқдалар.

Ахорр МАШАРИПОВ оддий солдат

...Чойхоналар асрлар оша халқимиз учун сууюкли маскан бўлиб хизмат қилган. Кекаларимизнинг айтишларича, ил-гари чойхоналаримизда яхши бир анъана бўлган: у ерда халқ орасидан чиққан талант-лар — хонандалар, созанда-ни дарактлар, ўт-ўланлар кў-пук. Заводдан чиқиб турган трубалярнинг уч-тўртасидан буруқиб тутун чиқиб, тўғри Дашнобод, Саросиё томон-ларга шомол билан тарқаб кетатди. Шу томондаги да-рактлар ҳам, ўт-ўланлар ҳам қўнжираб қолган. Саросиёда эса чинор, ёнғоқ дарактлар қуриб, барглари тўқилиб ётибди. Ҳовлимиздаги озгина ерга помидор, Бодирин, бу-лор қалампир экандик. Ҳар бири 4—5 дондан туғиб шиқиди, қўнжираб қолди. Шунча меҳнат қилиб ҳосил ололмаганимдан кейин, би-рор нарсани эккинг келмай қо-ларкан.

Менинг ёшим 26 да. 4 фар-зандимнинг онасиман, узок умр кўриб, неваре, неваре тарбия-лашди озу қиламан. Захар-ли ҳаво азобига учраганлар-га ердан беринглар, ҳечдан кўре кеч ҳам яхши. Биз она-лар осмонимиз беғубор, ҳаво-миз мусоффо, турмушимиз тинч-тотуа бўлиш терефдо-қимиз. Шунча гап-сузлар, ин-сонга, табиғатга етаётган та-дир олимларни ўйлашга, та-диркорлик билан қоза кўриш-га ундайд, деб ишонаман.

Майрам САЛИМОВА, ишчи

авж олишига сабаб бўлди. Кекаларимиз қачонлардир ў-лар учун сууюкли бўлган бу оромгоҳга чиқмай қўйдилар. Оқибатда чойхоналар халқ ўртасида ўзининг олдинги мавқени йўқота борди.

Энди ўз-ўзидан савол туғил-ди. Ҳўш, биз ўзбекларнинг за-монвий чойхоналари қандай бўлимоғи лозим! Бу ўринда по-йхаловчи мутахассислардан тортиб кенг жамоатчилик фикри муҳим аҳамият касб этади. Уларда халқ усталари-нинг ишлари — ганч, ўйма-корлик каби меъморчиликнинг намуналари ўз аксини топса, янада яхши бўларди.

Биз ҳозир уч хил, яъни — юз, юз эллик ва икки юз киши-га бир вақтда хизмат қила-диган чойхоналар қурилишини тавсия қилган бўлардик. Янги чойхоналар қуриш тўғрисида сўз юртлар жанамиз, айни вақтда кейинги йилларда ку-рилган чойхоналар ҳақида ҳам фикрлашиб олсак, ёмон бўл-масди. Дарҳақиқат, республи-камиз шаҳарларда, район марказларида қатор чойхона-лар қурилади. Тан олиш керакки, бу чойхона-ларнинг баъзилари кишида эътироз уйғотмайди. Лекин, афсуски, эътироз уйғотадиган-лари ҳам бор. Кўпчилик чой-хоналар қурилишига ортиқча маблаг ажратилган, ортиқча ўймакорлик ва нақшолик иш-лари сарф қилинган. Шу ерда беҳиёрлик чойхона қоша-на эмас, деган халқ неқлини эс-лаб ўтиш жонодир. Чойхонала-

римиз кўримли, даббасиз ва табиий қилиб қурилса, айни мудоао бўлар эди.

Шу ўринда ёш архитектор Р. Асомовнинг кўп қаватли ту-рар-жой бинолари орасида чойхоналар қуриш зарура-ти ҳақидаги илмий иши эъ-

тиборга сазовор. Биз бундан кейин ҳам истеъдодли меъ-морларимиз, ажойиб халқимиз билан ҳамкорликда ота-бобо-ларимизнинг қадимий тажриба-ларидан келиб чиққан ҳолда замонавий чойхоналаримиз-нинг ажойиб намуналарини

Келин салом С. МАҲКАМОВ фотоси

ГУЗАЛЛИК — ЭЗГУЛИК

Ҳар оқшом шаҳримизнинг концерт заллари ва театрлари санъат илосомандларини қар-шилаш учун ўз эшикларини очди. Лекин томоша зала-рини янгилашларнинг сон и-ҳатидан машқ кўнларидан сира фарқ қилмайди. Шаҳ-рининг театр ва музикали ҳа-ётда юзага келиб қолган бун-дай вазиятлар [айрим ҳоллар-ни истисно қилганда] айна-на тусига қириб қолган.

Биз классик музика ҳақида гапирмоқчимиз. Чунки музи-кали эстрада вакиллари ҳозир-ча ва балки бундан кейин ҳам ўз муҳлисларидан шикоят қилмайдилар, деб ўйлаймиз. Классик музикага бўлган қи-зиқининг сўниб бораётгани-нинг сабаби нимадди? Муам-моларнинг икки жиҳати мавжуд: би-ринчидан — аудиториянинг тайёр эмаслиги, иккинчидан — концерт программалари ва спектаклларнинг қизиларли бўлмаслигидир. Музикали театр таъқидларининг, санъ-атшуносларнинг ўз ижодий фаолиятларига таъқидий би-дашш, шу билан бирга томо-шабин муаммосини ҳал қи-лишга киришиш лаяти келди.

Ахир сўнги йилларда шаҳ-римизга Москва, Ленинград-дан қатор ёш ижроичлар ўқишни тугатиб қайтиллар. М. Ашрафий номдаги Тошкент Давлат консерваториясининг битирувчилари ҳисобига ҳам республика ижроичларини таълим олишга йўналдирилди. Бу авлод музикачилари сафида Бутиртинтоқ консерватория дипломантлари, халқаро ва Бу-тинтоқ консерватория ишти-рокчилари бор. Бу ҳамкасб-ларимизнинг маҳорат даража-си ошганлигидан далолат беради. Француз композитори А. Онеггер «Юксас тараклий этган даврда классик музика қамчиликлардан эмас, «ўй-ниш кетмиш» оқибатда йўқо-либ кетди» деган фикрини айтган эди. Биз шу фикр за-минда Тошкентда қайтарди-лор ижроичлар етган, лекин улар-нинг ҳаммаси ҳам профес-сионал санъатга қисмат таъсир-га муяссар эмас, демакчилик.

Муаммуки, бизда классик музика концертлари «Баҳор» ва Муштор Ашрафий номдаги Тошкент Давлат консервато-риясининг катта залда ўткази-лади. Консерваториянинг ки-чик зали ва музикали салон-ларда ҳам тез-тез концертлар берилмоқда. Бундай концерт-лар ўқув юрти талабалари учун жуда ҳам зарур. Лекин бу уларнинг савияси билан хил-да, жуда яхши, деган маънони аниқламайди. Студентлар иш-тирокидаги, ўқитувчиларнинг ҳисобот формадаги концерт-лари шаҳар маданият ҳаётида унитилмас воқеа бўлиб қоли-ши мумкин. Аммо ўқув кон-цертларини ўтказиш билан чекланиб қолган Тошкент Дав-лат консерваториясининг мавқени сақлай олмапти.

Консерватория заллари саҳ-наларининг гарбона ҳолати ўтказиладиган концертлар ну-фусига маълум даражада салбий таъсир кўрсатмай қол-майди. Ташкилотнинг моддий базасини янада мустаҳкамлаш учун консерваторияда аба-монем ва пуллик концертлар қўйиш йўлга қўйилса, жуда яхши бўлар эди.

Халқ олқишига сазовор бў-лиш учун классик музика кон-цертлари кире даражаси ва программа лундарида ижод-хизмат оғиринлаш бўлиши ке-рак. Лекин фақат шу шар-тлар билангина тингловчиларнинг классик музикага қизи-қиларини шакллантириш қи-ян. Қўйилмаётган масалаларни ҳал қилишга республика ижо-дий союзулари, Телевизио-не ва радио шиттириш Давлат комитети раҳбарлари эъти-борини жалб қилиш лозим. Шу ўринда Д. Кабелескининг «Ғу-заллик эзгулини уйғотди» де-ган сузуларини келтириш ўрин-ли бўларди. Биз келгусида кон-церт ва театр заллари ҳақиқий санъат илосомандлари билан жанам бўлади, деган эзгу умидда яшаймиз.

А. ШАРИПОВА, Н. ВАСИЛОВА, Тошкент Давлат консер-ваторияси ўқитувчилари

«Хурматли редакция! Янгида шаҳримизда рўй берган бир воқеа менга ҳа-қиқат ташкил бермади. Фоҳишабоз ва қўшмачилар — бир қизни уч кун давомида мажбуран ўзрала, уларидида сақ-лаб, номуслига тегишган. Сўнг пул эвазига бошқаларга тортиқ қилишган... Мен бу ҳақда жуда кўп ўйладим. Шунча таҳдир ва ҳақоратдан сўнг яна умид билан яшаш учун кишига қанчалар яраша керак бўлади. Нега биз ажойиб қизларимизнинг пок тўғилганинда вақт ҳам асраб қололмаймиз? Бунга фақат жиноятчилар айдор, десак тўғри бўлармикан?»

(Бозоргул Самандаровнинг редакцияга ёзган хатидан).

МЕН БУ ВОҚЕАНИ ёшидан олдин жуда кўп ўйладим. Вақт оқар даре дейдилар. Бугун қабих жи-ноятлари учун озолиқдан маҳрум этилганлар эрта бир кун жазо муҳлатини ўтаб, йўлга қайтишди. Гулдай умри бевақт ҳазон бўлган, бокира туйғулар топталган Муҳайё ҳам эрта бир кун бу даҳшатли воқеаларни нуғутиб, кимингидир қувон-ч ташвишларига, озу-умид-ларига шерик бўлади. Ушбу мақолани ўқиб эҳтимол, ким-дир «Кишиларнинг исмлари-ни аниқ кўрсатиб, алга дос-тон қилиш шартми?» деб эътироз ҳам билдилар. Узоқ мулоҳазадан сўнг, «шарти» деб ўйладим. Зотан, бунга ўқаш аянчи воқеалар тақ-рирларимаслиги учун. Балогот оstonасига не-не озу умид-лар билан қадам қўйётган бошқа Муҳайёлар ортиқ бахтсизликка маҳкум этил-маслиги учун бор ҳақиқатни ёзиш шарт, деб ўйладим.

Шаҳрисабзда юз берган бу жиноят Қашқадарёда кат-та шов-шувга сабаб бўлди. Олти ой давом этган тергов ва суд жараёнидан сўнггина адолат қарор топди.

...Муҳайё эҳдигина ўн ет-ти ёшга тулган эди. Унинг ҳам қалбиди балогот ёшида-ги ҳар бир қизда бўлгани ка-би сирли, эзгу-орзулари мўл эди. У ҳам келинликнинг оп-поқ ҳарир либосини кўз олди-га келтирганида масрур бир ҳолатда ширингина энтибиб қўярди. Ана шундай бах-тир қизларнинг бирида ях-ши иш билан суратга туш-ди. Суратдаги ўйчан ва ла-тиф қизфа «Менга ёмонлик раво кўрмаган, мен ҳам сиз-га фақат яхшилик тайламан» дегандек меҳр ва илтижо бил-лан боқиб турарди. Бу су-рат, бу ҳусн, бу лафозат эрта бир кун унинг бошига не-не азаб-уқубатлар соли-шини ҳаёлига ҳам келтир-маган эди. Шунинг учун ҳам дугонаси Комила билан йў-ловчи машинада Китобдан Шаҳрисабзга қайтаётганида рулда ўтирган ёшигина, ҳу-шубия йигит шилқимлик қи-либ, унинг суратини олиб қўйганида эътиборсизлик қилди. Яъниб ёлворини на-тижа бермагач, «Суратини пишириб е, сурбет!» деб машинадан тушиб қолди. Кейинчалик у Розиев Эргаш исмли бу олифта йигитдан суратини қайтариб олганида қаттиқ афсусланди. Ле-кин энди кеч эди...

1986 йил 7 январь кунини у Комила билан киного ки-риш учун «Спутник» кино-театрига борди. Тусатдан уни биров қақириб қолди... Сўд ҳукмида: «Судланув-чи Бўриева Гулжаҳон, 1967 йил Шаҳрисабз шаҳрида ту-ғилган, ҳали турмушта чи-

маган, ҳеч қарерда ишламай-ди. Гафур Гулом кўча, 25 уй, 19 кватиргада яшаб кел-ган». Уни қақирган қиз Гулжа-ҳон эди. Муҳайё унинг қў-лида ўз суратини қўриб, ҳайрон қолди. «Жигули» хайрон орқа ўринидида я-станиб ўтирган Гулжаҳон ку-тилимизда Муҳайёни гаги-тиб қўйди: — Нега менинг жиянимиз йўлдан урасан, қанқик! Ё эрсизаб қолдингми? — Нимадан дейпсиз, опа-қиз! Сиз мени бировга ўх-шатайсиз, — шовиб қолди Муҳайё. Машина қўздан гоийб бў-лди. Кино ҳам қолди. Кўнгли ниманидир сезган Муҳайё воқеани тоғасига айтиб бе-риш учун шовиб йўлга туш-ди. Лекин мулоҳиза етгани-да машина яна унинг ёнида пайдо бўлди. — Нима учун жияним Эр-

тиб, Гулжаҳонни миндириб олади. Қолхоз бозорига ет-ган, Гулжаҳон унга ноэли боқиб, бир оз кўзиб тури-шини илтимос қилади. Шук-риларининг ҳам мудоаоси шу эди. Улар тил топшичар, биргаликда Малликларниги-га келишди. Кейинчалик суд-да уш кунги Гулжаҳонга Му-ҳайё учун 25 сўм берганини та-ни олади.

Кўп ўймай бу ерга уй со-ҳобларининг қўшмачилик одатидан яхши воқиф бўл-ган яна бир киши кириб ке-лади...

Сўд ҳукмида: «Судланув-чи Исмомов Исमत, 1946 йил Шаҳрисабз районидида туғилган, олий маълумотли, оиласи, тўртта боласи бор, «Социализм» колхозида бо-лавозчилик бригадаси са-ба-лигида.

Бу одам ҳам ўз ҳирсини қондириш учун Маликка 40 сўм берган. Сўнг ванага қуриб ювилаётган пайтда Гулжаҳон унинг қўнгандан яна 25 сўм 80 тиын пули-ни ўғирлаб олган.

Шу кунги Маликанинг ука-си Баҳодир ҳам бу ерга ке-лади...

Сўд ҳукмида: «Судланув-чи Қодиров Баҳодир, 1957 йил Шаҳрисабз шаҳрида ту-ғилган. КПСС аъзоси бўл-ган, жиноят қилгандан сўнг-дан партиядан чиқарилган.

НОМУС ЎҒРИЛАРИ

оилалик, уч фарзанди бор, ароқ-вино заводидида ишлай-ди».

Нихоят, бу розолатларга шу маълум куннинг энг сўнги «меҳмон»и таширф бўуради...

Сўд ҳукмида: «Судланув-чи Хаёруллаев Мўйсин, 1956 йил Шаҳрисабз шаҳ-рида туғилган, оиласи ва фарзанди бор, 161-автубус танкомотор паркида шофёр бўлиб ишлайди.

Энди Муҳайё тамом ҳол-дан тоғлан, уй эгалари ва «меҳмон»ларнинг таъзиқи, дўн-пўнсақдан ҳушини йў-қотган эди. У олдинги кирган Мўйсиннинг оёғига йиқилиб, тегишмаслигини ўтнинг сў-райди. Лекин розолат ва қа-боқат бу гал ҳам меҳра-шафқат ва мурувватдан ус-тут келди...

Жиноятчилар энди Му-ҳайёни йўқотиш пайтига шу-шадилар. Чунки улар ми-ллияти қизни қидира бошла-диларини яхши билишарди. 10 январга ўтар кечаси Муҳайё-ни Расулов Абдусаторнинг «Жигули» машинасида Ша-ҳрисабз район, Энгельс номи-даги колхознинг Хўжа қи-лоғига олиб боришди. Улар Муҳайёни Нурхоннинг Ра-шан исмли танишиникида қолдиришди ва яқин ора-даги тоғларга олиб чиқиб, гўмдон қилишини маслаҳат беришди...

Сўд ҳукмида: «Хамроев Рашан, 1956 йил Шаҳри-сабз районининг Хўжа қи-лоғида туғилган, оиласидан ажралган, Энгельс колхози-да ишлайди.

У 8 январь кунини отасига қарашли «Жигули» маши-насида Шаҳрисабзга бораё-

лар қўлидан... Лекин бу қизганининг но-лао илтижосидан кўра Ис-момов ўз жирканч нағинини амалга оширишини афзал кўр-ган...

Сўд ҳукмида: «Судланув-чи Бўриева Гулжаҳон ва Қодирова Малика 13 йилдан, Нарзиев Нурхон 14 йил, Ҳа-мидов Шукрилла ва Исмом-ов Исमत 8 йилдан, Қоди-ров Баҳодир 8 йил, Хаёрул-лаев Мўйсин ва Ҳамроев Рашан 7 йилдан муддатта озолиқдан маҳрум этилди-лар. Уларга жазони қуйай-тирилган режимида колония-ларда ўташ белгилади. Суд Розиев Эргаш ва Расулов Абдусатор бевосита жиноят содир этмаган бўлсалар-ди, лекин унга алоқдорликлари учун, уларга ҳам алоҳида ажрим чиқарди. Суд Мали-кани яхши билган кишилар ва кўн-қўншилор фикрини ҳисобга олиб, уни оналик ҳуқуқидан маҳрум этди.

Бир ҳафта давомида Ша-ҳрисабз шаҳри суди раиси Ойзаода Оққўзиёва, иш юри-тувчи Малика Қаландарова, Қашқадарё область суди аъзоси Бахтиёр Қурбонов, Шаҳрисабз шаҳар прокуро-ри вазифини бажарувчи Насрулло Абдаровлар бил-лан шу иш юзасидан батаф-сил сўзланди. Жиноятчилар

Бош редактор ўринбосари: Иброҳим ҒАФУРОВ
Редакция: Улма АҚРАМОВА, Рамз БОБОЖОН, Мирсодиқ ТОЖИЕВ, Анвар МУҲАММАД-ЖОНОВ, Асқад МУХТОР, Абдулло ОРИПОВ, Жавлон УМАРБЕКОВ, Сора ЭШОНТУРАЕВА, Ойил ЕҚУБОВ, Лазиз ҚАЮМОВ, Тўлабеган ҚАЙИПБЕРГАНОВ, Анатолий ҚОБУЛОВ, Тўла-қуноий ҚОДИРОВА, Пиримқул ҚОДИРОВ, Маматқул ҲАЗРАТҚУЛОВ (масъул секретарь), Коми-л ЯШИН.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: Тошкент — 700083, Ленинград кўчаси, 32.
ТЕЛЕФОНЛАР: бош редактор — 33-52-91, 33-57-42; бош редактор ўринбосари — 33-43-65, 33-54-66; масъул секретарь — 33-49-93; секретариат — 32-58-49; БУЛИМАТОР: ижтимоий-сиёсий — 32-56-50; таъкид ва адабиётшунос — 32-55-98; поэзия ва проза — 32-55-78; санъат — 32-56-48, 32-54-58; хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-49; сатра ва юмор — 32-54-71.

Орган Союзи писателей Узбекской ССР и Министерства культуры Узбекской ССР
Редакцияга келган қўёзма ва суратлар авторларига қайтарилмайди. Ҳикоялар уч интервалда 14 бет, очерк ва мақолалар 12 бетдан ошмаслиги керак.

ЖУМА КҮНЛАРИ ЧИКАДИ
БАХОСИ Ю ТИЙИН

ЎЗБЕК ИСТОТ АДАБИЁТИ ВА САНЫАТИ

ЛИТЕРАТУРА И ИСКУССТВО УЗБЕКИСТАНА